

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА ТА ПРОБЛЕМА ЇЇ ВИЗНАННЯ

У статті розглянуто період дипломатичної діяльності Української Народної Республіки. 22 січня 1918 р. (9 січня) Центральна Рада видала свій IV Універсал, за яким УНР проголошувалася «самостійною, ні від кого не залежною, вільною суверенною державою українського народу». Саме з цього історичного моменту на карті повоєнного світу з'явилася ще одна держава, що героїчно боролася за свою самостійність. Проголошення незалежності відбулося в украї важкий час – у період громадянської війни та утвердження більшовицької влади. З нуля потрібно було налагоджувати економічне, політичне та культурне життя.

У таких умовах першочерговим завданням було домогтися визнання на міжнародній арені. Важливу роль у цьому відіграло підписання 9 лютого 1918 р. у Бересті (інакше Брест-Литовському) мирного договору між Українською Народною Республікою з одного боку, та державами Четвертого союзу (Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією, Туреччиною) – з другого.

Упродовж 1917–1921 рр. була створена і діяла мережа дипломатично-консульських установ України. Після 1920 р. міжнародна спільнота змушена була визнати уряд УРСР. Україна на тривалий час позбулася можливості формувати та втілювати самостійну зовнішню політику. Мета статті показати, що не дивлячись на складну зовнішню та внутрішню ситуацію, Українська Народна Республіка ще в ті часи була повноцінним суб'єктом міжнародних відносин на карті світу.

Ключові слова: Українська Народна Республіка; Брестський договір; дипломатична діяльність; українська дипломатія; Паризька мирна конференція; Варшавська угода; міжнародні відносини.

Останніми роками тема Української Народної Держави, державотворчих, фінансових та культурних подій того періоду зазвучала абсолютно по-новому. Саме цьому періоду ми завдячуємо створенням Головної скарбниці Української Народної Республіки, Українського Державного Банку, активній дипломатичній діяльності на світовій арені, заснуванню Української Академії Наук, Збройних сил тощо.

Історіографічна база наповнена працями загального характеру. Окремо виступають спогади тогочасних діячів, що перебували в еміграції – В. Винниченка, Д. Дорошенка, О. Севрюка. Особливе місце в науковій літературі, яка висвітлює закордонну діяльність українських урядів, а також становлення дипломатичної служби в добу національно-визвольних змагань, посідають праці Дмитра Дорошенка, відомого українського державного

діяча, історика за фахом. У 1918 р. він керував МЗС Української Держави гетьмана П. Скоропадського, а у 1919–1920 роках очолював ревізійну комісію у справах українських військовополонених. У своїх статтях «Дещо про закордонну політику Української Держави», «Закордонна політика Української Держави 1918 року», «Замітки до історії 1918 року на Україні» він докладно висвітлює процес встановлення міжнародних зв'язків Української Держави з Центральними державами, налагодження дипломатичних відносин із центральними країнами та країнами Антанти, аналізує міждержавні відносини з радянською Росією¹.

Радянський період характеризується висвітленням діяльності Української Народної Республіки (далі – УНР) як буржуазно-націоналістичним та ворожим для трудящих мас. Після здобуття незалежності України розпочався новий етап у вивченні особливостей зовнішньої політики періоду УНР, активізувався пошук та систематизація матеріалів.

Тоді з'явилася дисертації, монографії, статті в наукових виданнях С. В. Варгатюка, Д. В. Веденєєва, Н. Д. Городньої, М. С. Держалюка, О. П. Дуброви, Т. І. Єременко, В. С. Єшпанова, Т. В. Заруди, Н. В. Кривець, В. М. Матвієнка, О. М. Несук, М. Д. Несука, В. В. Павленко, В. В. Соловйової та ін., у яких розглядалися перші організаційні заходи щодо створення дипломатичної та консульської служби в найбільш наближеній до сучасної форми в УНР і Українській Державі та її подальший розвиток до 1924 року і формування засад зовнішньої політики незалежної держави. Дослідження українських істориків ґрунтувалися на нових джерелах, доступ до яких відкрили українські архіви, адже за радянського часу до більшості документів, утворених у діяльності «націоналістичних» установ та організацій, доступ був обмежений².

Через розпорошеність архівних джерел та недостатнього висвітлення дипломатичних відносин це питання потребує докладнішого вивчення.

Метою статті є аналіз та дослідження особливостей міжнародної діяльності Української Народної Республіки та проблем, які були пов'язані з визнанням молодого держави у вирі революційних подій. Адже сучасна дипломатія пройшла важкий та тривалий шлях становлення, українські дипломати часів УНР здобували шляхом спроб та помилок досвід міжнародної діяльності, те саме довелося робити і в 1991 році.

Унаслідок революційних подій лютого – березня 1917 р. монархія в Російській імперії була повалена. Влада перейшла до Тимчасового уряду до моменту скликання Установчих зборів. Ці події в столиці Російської імперії дали поштовх до початку Української революції.

Епіцентром українського національного життя став Київ. Саме тут 17 березня 1917 р. була заснована Українська Центральна Рада. Початково – як громадська організація. Згодом вона стане керівним органом українського руху та парламентом УНР³.

За час існування Української Народної Республіки 1917–1921 рр. змінювалися лише три офіційні уряди – Центральна Рада, Українська Держава на чолі з гетьманом П. Скоропадським, Директорія. Виникали різноманітні стихійні утворення та республіки – Холодноярська, Висунська, Баштанська республіки, Вільна територія або Махновщина тощо.

Отамани часто виявляли багато героїства і самопосягати в боротьбі з ворогами, та водночас, виступаючи відокремлено, розпорошували національну енергію, занархізовували життя та деморалізували національні сили. Свавільля й отаманія у війську часто зводили нанівець плани командування. Відтак на території, номінально підконтрольній урядові УНР, майже повністю занепадав режим центральної та місцевої влади, а владні функції перебрали на себе військові керівники, які практично нікому не підкорялись і своїм свавільям

¹ Матяш І. Іноземні представництва в Україні (1917–1919 рр.): державна місія та повсякденність / І. Матяш. – Київ : НАН України. Інститут історії України; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин, 2019. – 556 с.

² Дацків І. Дипломатія українських державних утворень у захисті національних інтересів. 1917–1923 рр. : Монографія / І. Дацків. – Тернопіль : Астон, 2009. – 520 с.

³ 100 років боротьби: Українська революція, 1917–1921 : брошура / Володимир В'ятрович [та ін.] ; ред. Тетяна Порхун – Київ : Укр. ін-т нац. пам'яті, [2018]. – 44 с.

дискредитували Директорію УНР. Такі отамани бажали воювати поруч із рідними оселями, а в разі невдачі на полі бою швидко зникали. Наслідком цього стало виникнення окремих «отаманських республік» – Млієвська (отамана Голого), Летичевська (отамана Волинця) та ін. Найвідоміші отамани – Махно, Зелений (Терпило), Григор'єв вирішили співпрацювати з більшовиками. Дуже швидко вони побачили результати діяльності « нової влади » та закликали боротися проти комун⁴.

У цей же період Польща прагнула відновити кордони Речі Посполитої, загроза з боку більшовиків, білогвардійців, закінчення Першої світової війни та втрата єдиних союзників, економічні та соціальні проблеми, в умовах невизнання провідними державами УНР, – українці відчайдушно доводили своє право на власну державність. Боротьба була не лише на полі бою та за допомогою зброї, а й зусиллями у сфері міжнародної дипломатії.

Перші дипломатичні переговори відбулися ще в травні 1917 р. із російським Тимчасовим урядом. Було порушено питання української автономії, що й стало поштовхом для проголошення I Універсалу, після якого до Києва прибула делегація міністрів для подальших обговорень.

15 червня 1917 р. у Києві створено перший уряд під назвою Генеральний Секретаріат, який став виконавчим органом запровадження в життя рішень Української Центральної Ради. Уряд складався з восьми генеральних секретарів, що були прообразами майбутніх міністерств, та генерального писаря. Його очолив В. Винниченко, генеральними секретарями стали Х. Барановський (фінанси), С. Єфремов (міжнародні справи), С. Петлюра (військові справи), І. Стешенко (освіта), М. Стасюк (продовольчі справи), Б. Мартос (земельні справи). Генеральним писарем було обрано П. Христюка.

Із першого дня існування Генерального секретаріату в його складі розпочало діяльність Генеральне секретарство з національних справ, що стало прообразом першого зовнішньополітичного відомства України у ХХ ст.

22 грудня 1917 р. Голова Генерального Секретаріату Української Народної Республіки, проголошеної III Універсалом Центральної Ради, Володимир Винниченко і Генеральний секретар із міжнаціональних справ Олександр Шульгин підписали «Законопроект про створення Генерального секретарства міжнародних справ», який цього ж дня був схвалений на засіданні Уряду УНР. Цим документом визначилися обов'язки Генерального секретарства міжнародних справ, а саме: «здійснення міжнародних зносин держави, охорона інтересів українських громадян поза межами УНР, тимчасово – загальне влаштування національних непорозумінь в межах УНР»⁵.

Установлення більшовицької влади в Росії (жовтень 1917 р.) прискорило процес міжнародного визнання. Київ і Париж 11 січня 1918 р. установили дипломатичні відносини. Лондон теж не забарився і вже 22 січня надіслав дипломатичну місію до УНР.

Після того, як у січні 1918 р. УНР своїм IV Універсалом проголошує незалежність, першочерговим завданням було створення широкої мережі дипломатично-консульських установ, відповідної правової бази та дипломатичних кадрів.

За час діяльності Центральної Ради було розпочато процес установлення дипломатичних відносин із державами світу. Перший міжнародний договір УНР було підписано в Бресті 9 лютого 1918 р. з Німеччиною та її союзниками. І саме завдяки Брестському договору відбулося дипломатичне визнання України з боку країн Четвертого союзу. З іншого боку, це унеможливило розвиток відносин із країнами Антанти.

Співпраця з Німеччиною була вигідною ще з фінансової точки зору. Адже перед новоствореною державою постало питання створення власної грошової одиниці, а власних потужностей не вистачало. Не було в наявності високо захищеного банкнотного паперу з

⁴ Гай-Нижник П. Отаманщина в період Директорії УНР: соціальна база, роль і місце в національно-визвольній боротьбі // Література та культура Полісся. – Вип. 58 : Проблеми філології, історії та культури ХХ століття у сучасних дослідженнях. – Ніжин : Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2010. – С.105–114.

⁵ Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт] – Електронні дані. – Режим доступу: <https://mfa.gov.ua/ua/about-mfa/history> (дата звернення 30.03.2019)

водяними знаками, необхідних фарб та достатнього устаткування. Тому, проголосивши 1 березня 1918 року закон про гривню, як грошову одиницю, було передбачено випуск державних кредитових білетів із номінальною вартістю 2, 5, 10, 20, 100, 500, 1000 гривень. Таким чином, уряд УНР замовив саме у Берліні друкування гривень із номіналами 2, 10, 100, 500 і 1000 гривень; там же проводилась закупівля необхідного устаткування для майбутнього банкнотного двору.

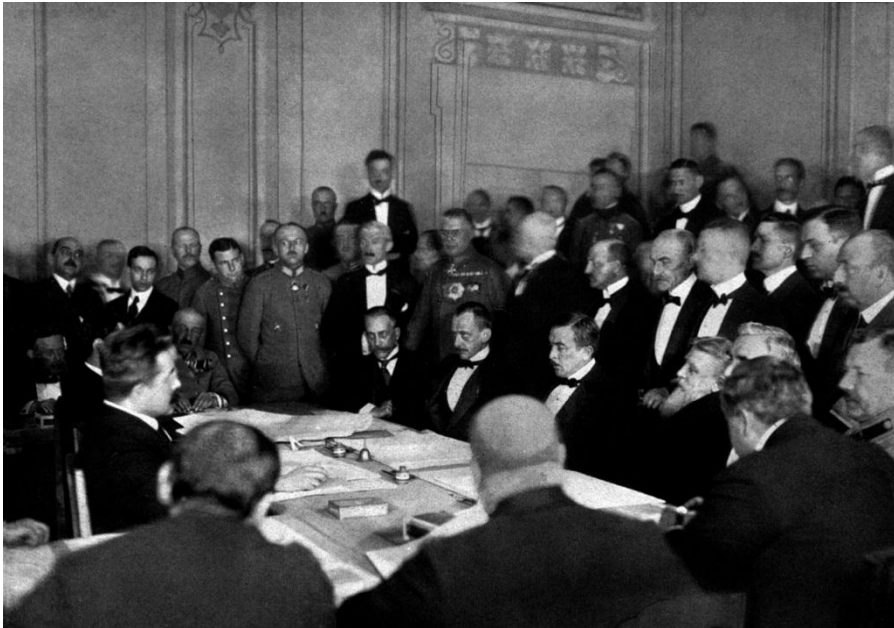

Рис.1. Підписання Берестейського мирного договору між представниками УНР і країн Четверного союзу, першого мирного договору Першої світової війни. 9 лютого 1918 р.

29 квітня 1918 року внаслідок державного перевороту в Україні змінилася влада. Цього разу лідером держави став колишній царський генерал Павло Скоропадський. Переворот відбувся практично безкровно, на засіданні Всеукраїнського хліборобського конгресу. Тоді, дивлячись на практично паралізовану діяльність Центральної Ради, зробили ставку на владу «сильної руки». Цього ж дня було опубліковано перший офіційний документ Української Держави. Ним стала «Грамота до всього українського народу», де вказувалося що гетьман Скоропадський тимчасово перебирає на себе всю повноту влади.

П. Скоропадський взяв на себе зобов'язання виконати угоди, що були підписані попередньою владою у Брест-Литовську. Саме за присутність іноземного військового контингенту гетьмана часто звинувачували за співпрацю з німцями. Але і так було зрозуміло, що в той час у першу чергу потрібно було визначитися з політикою по відношенню до двох воюючих військово-політичних блоків: Антанти та Центральних держав.

Жорсткий зв'язок із Німеччиною і Австро-Угорщиною, обумовлений Брестськими угодами, відчутно зменшував можливості дипломатичного маневру. Інтереси Центральних держав передбачали підтримку України, яка могла би змінити баланс сил у регіоні на їхню користь. Для знекровлених війною Німеччини й Австро-Угорщини значення України як джерела сировини та продукції сільського господарства важко було переоцінити.⁶

А 4 вересня 1918 року відбувся офіційний візит гетьмана П. Скоропадського до Берліна. Скоропадський тримав інформацію про зустріч у цілковитій таємності. Під час візиту відбулися зустрічі з найвищими посадовцями держави – імператором Вільгельмом II, рейхканцлером Гертлінгом, генералом фон Людендорфом.

Гетьман повернувся з Берліна задоволений результатами поїздки. Саме після поїздки до Німеччини, де його нагородили орденом Червоного Орла, Скоропадського почали називати

⁶ Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 10: Рубльов О. С., Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917–1921 рр. / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. – К. : Альтернативи, 1999. – 320 с.

«Його Світлістю Ясновельможним Паном Гетьманом всієї України», адже саме так називав його імператор Вільгельм. Після Берліна поведінка німецьких представників в Україні також зазнала певних змін. Після того, як у Берліні німецькому послу А. фон Мумму в імператорській ложі театру було вказано сидіти за спиною гетьмана, його раніше зверхній тон змінився на лагідний. Після повернення гетьмана німецький командувач власною персоною з'явився аби дізнатися, коли П. Скоропадський зможе його прийняти. До цієї поїздки німецький командувач сам призначав гетьманові час зустрічі.⁷

Рис. 2. Кайзер Вільгельм II і гетьман П. Скоропадський (5 вересня 1918 р.)

Міністерство закордонних справ Гетьманату, очолене Дмитром Дорошенком розвивало відносини передусім із союзними Німеччині та нейтральними державами. Посол у Відні В'ячеслав Липинський відстоював українські права на Холмщину, передбачені Берестейським договором. Делегація на чолі з Сергієм Шелухіним вела перемовини про кордони з радянською Росією. 4–18 вересня 1918 р. відбувся візит гетьмана Скоропадського до Берліна, де пройшли плідні переговори з імператором Вільгельмом II та рейхсканцлером Георгом фон Гертлінгом⁸.

Водночас гетьман не вважав себе германофілом, та відповідав, що готовий до співпраці з країнами Антанти.

За час діяльності Гетьманського уряду збільшилася кількість країн, із якими було встановлено дипломатичні відносини. Крім Німеччини та Австрії, було започатковано роботу дипломатичних місій у Румунії, Фінляндії, Болгарії, Швейцарії, Швеції (загалом до 10 держав). Налагодили відносини з урядами менших держав, які постали на території колишньої Російської імперії: Грузії, Кубані, Дону, Литви. Було підписано попередній договір із Кримом, який на автономних засадах мав увійти до складу України, проте через загострення військово-політичної ситуації цього не сталося. Розроблялися варіанти входження до Української держави й Кубані – адже це була етнічна українська земля. Незважаючи на наявність протиріч щодо Бессарабії, поглиблювалися відносини з Румунією,

⁷ Гай-Нижник П. Візит П. Скоропадського до Німеччини в вересні 1918 р. [Електронний ресурс] / Павло Гай-Нижник // День. – 2013. – Режим доступу до ресурсу : <http://incognita.day.kyiv.ua/vizit-skoropadskogo-do-nimechchini-v-veresni-1918-r.html>.

⁸ Дорошенко Д. Історія України 1917–1923 рр. В 2-х т.: Документально-наукове видання / Д. Дорошенко. – К., 2007.

що були започатковані ще Центральною Радою. У жовтні 1918 року між державами було підписано торговельно-економічну конвенцію.

Також установлено дипломатичні відносини також із більшовицькою Росією. У травні 1918 року відбувся візит більшовицьких делегатів на чолі з Х. Раковським. У результаті переговорів вдалося досягти компромісного варіанту та підписати 12 червня 1918 р. у Києві прелімінарний мир з Раднаркомом РСФРР. У ньому Радянська Росія визнавала незалежність Української Держави. Також було прийнято постанови про припинення воєнних дій на фронтах, взаємну евакуацію громадян, обмін консульськими представництвами, встановлювався залізничний, телеграфний та поштовий зв'язок.

Однак українська та російська делегації не знайшли спільної мови в питаннях про кордон, про поділ державного майна та боргів царської Росії. Із листопада 1918 р. російська делегація відбула з Києва до Москви, що означало припинення переговорів.

Восени 1918 р. різко змінилася міжнародна обстановка. Спочатку капітулювали союзники Німеччини – Болгарія та Туреччина, у жовтні відбувся розпад Австро-Угорщини, а 11 листопада капітулювала Німеччина. Усе це робило становище України вкрай загрозливим – вона практично не мала своєї армії, а з розпадом Австро-Угорщини та Німеччини їй загрозувала війна з Росією.

Гетьманський уряд, шукаючи шляхів до порозуміння з Антантою, вислав дипломатичних представників до нейтральних країн: Швейцарії, Скандинавії, Румунії. Становище України ускладнювала прийнята декларація Вільсона 1918 році, де президент Сполучених Штатів озвучив своє бачення післявоєнного світу. Одним з пунктів програми було звільнення всіх російських територій та відновлення єдиної держави. Незалежній УНР місця там не було.

Головний інформатор Франції в українських справах, консул Еміль Енно, заявив українському дипломату І. Коростовцеві: «Україна не мала ніколи своєї історії, ні національної окремішності. Вона створена німцями. Уряд Скоропадського, як германо-фільський, має бути зліквідований»⁹. Однак термін самого правління гетьмана збігав кінця.

Дипломатична діяльність останнього уряду – Директорії, відбувалася у вкрай несприятливих умовах – адже переможний блок країн Антанти відкрито допомагав Польщі та «білій» Росії. Навіть виконавши вимоги, поставлені уряду Директорії (виведення всіх соціалістів з уряду, реорганізація армії), сподівання на швидку допомогу країн Антанти виявилися марними.

22 січня 1919 р. відбулася злука УНР та ЗУНР в єдину соборну Українську Народну Республіку. Так відбулося довгоочікуване об'єднання українських земель в одну державу.

Директорія, першим Міністром закордонних справ якої став Володимир Чехівський, направила своїх дипломатичних представників до Бельгії, Великої Британії, Греції, Італії, США, відкрила посольства в Естонії, Латвії, Чехо-Словаччині, Угорщині. Українська держава була представлена у Ватикані.

Справжнім проривом із міжнародної ізоляції стала Паризька мирна конференція, що відбулася у січні 1919 р. Її члени на чолі з Григорієм Сидоренком прагнули використати цю міжнародну асамблею, яка підсумовувала результати Першої світової війни, щоб домогтися визнання України, її кордонів та отримати військову допомогу в боротьбі проти більшовицької Росії.

Весною в Париж прибула спеціальна делегація на чолі з Д. Вітовським та М. Лозинським, що мала домогтися припинення агресії Польщі по відношенню до західних земель.

За часів Директорії у практику української зовнішньополітичної служби ввійшло проведення з'їздів послів і глав дипломатичних місій, з яких найважливішими стали два: у Карлових Варах (1919 р.) та Відні (1920 р.).

У книзі Наталії Полонської-Василенко «Історія України 1900–1923 роки», можна знайти цікаві подробиці стосовно особливостей роботи дипломатичної служби. Адже сама автор

⁹ Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. Т. 2. Від середини XVII століття до 1923 року. – 3-тє вид. – К. : Либідь, 1995. – 608 с.

знає про ці події не з книг – її чоловік – Микола Василенко був відомим українським вченим та політичним діячем. Саме він за Гетьманату 1918 року був виконувачем обов'язків отамана (голови) Ради Міністрів, міністром освіти та тимчасово виконував обов'язки міністра закордонних справ Української Держави.

Як зазначає Наталія Полонська-Василенко, особливо багато коштів у часи Директорії витрачалося саме на дипломатичну діяльність, багато грошей розтрачувалося на дорогі готелі та ресторани, нібито для підтримки престижу держави.

Особливо провальною була місія порятунку військовополонених, що знаходилися у в'язницях Італії ще з часів Першої світової війни. Більшість було галичан, але були і наддніпрянці, за різними даними від 30 до 200 тисяч чоловік. Вони перебували в тяжких умовах, та зверталися по допомогу до газет та уряду УНР.

15 лютого 1919 року Петлюра відправив до Рима О. Севрюка із завданням докласти всієї зусиль для звільнення військовополонених. Він отримав на руки близько 2.000.000 італійських лір, але особливо не турбувався своїм завданням. Проживав із дружиною в розкішному готелі, мав дороге помешкання та абонемент в опері. Ревізія Дорошенка дала великий компрометуючий матеріал, який надіслано Петлюрі, але доля того матеріалу невідома.

За цей час багато в'язнів просто померли від різних хвороб, так і не дочекавшись допомоги. Можна було тільки уявити, як би в пригоді стали державі ці воїни, якби місія завершилась успішно.

Останньою угодою на міжнародній арені стало підписання Варшавської угоди 21 квітня 1920 р. із Польщею. Ціною територіальних поступок з боку Петлюри (головним чином західноукраїнських земель) голова української делегації Андрій Лівіцький домогся визнання та військової підтримки УНР Польщею.

Після 1921 р. міжнародна спільнота змушена була остаточно визнати уряд УРСР. Україна на довгі роки позбулася можливості формувати та втілювати самостійну зовнішню політику.

Еміграційний уряд УНР, не залишаючи надії щодо повалення більшовицького режиму й свого повернення в Україну, розпочав діяти в напрямку створення ширшої антибільшовицької коаліції. Як дізнаємось із дослідження В. Матвієнка, Симон Петлюра ще восени 1919 р. обмірковував ідею утворення Союзу Балтійсько-Чорноморських держав у складі Польщі, України, Литви, Латвії та Естонії. Через півтора року розглядали ідею залучення до такого союзу Кубані, Азербайджану, Вірменії та Грузії¹⁰.

Отже, Українська революція 1917–1921 рр. закінчилася поразкою в державотворчій діяльності. Екзильні уряди – екзильний уряд УНР у Тарнові (Польща) та уряд Західноукраїнської Народної Республіки у Відні обрали шлях продовження дипломатичної боротьби. Цей досвід знадобився в 1991 р. зі здобуттям незалежності. Так, 24 серпня 1992 р. перший президент України Л. Кравчук прийняв від президента Державного центру УНР в екзилі Миколи Плав'юка атрибути державної влади – клейноди гетьмана І. Мазепи, а також Грамоту про припинення повноважень Державного центру УНР. На січень 1992 р. Україну вже визнала 91 держава, та розпочався активний процес усталення її зовнішньополітичних інтересів і пріоритетів.

REFERENCES

1. Дач'ків І. (2009). *Diplomatiya ukraïns'kih derzhavnih utvoren' u zahisti nacional'nih interesiv 1917–1923 rr.* [Diplomacy of Ukrainian State Institutions in Defense of National Interests 1917–1923]. Ternopil' : Aston. [in Ukrainian].
2. Deshchynskyi L., & Paniuk A. (2001). *Mizhnarodni vidnosyny Ukrainy: istoriia i suchasnist.* [Ukraine's International Relations: History and Modernity]. L'viv : Vyd-vo Nats. un-tu «Lvivska politekhnik». [in Ukrainian].

¹⁰ Матвієнко В. М. Українська дипломатія 1917–1921: на теренах постімперської Росії. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2002. 373 с.

3. Doroshenko D. (2007). *Istoriia Ukrainy 1917–1923 rr.* [History of Ukraine 1917–1923]. V 2-kh t. Kyiv : [in Ukrainian].
4. Hai-Nyzhnyk P. (2010). *Otamanshchyna v period Dyrektorii UNR: sotsialna baza, rol i mistse v natsionalno-vyzvolnii borotbi.* [Otamanschina during the UPR Directory: social base, place and role in the national liberation struggle]. Nizhyn : Vyd-vo NDPU im. M. Hoholia. [in Ukrainian].
5. Hai-Nyzhnyk P. (2013). «Vizyt P.Skoropadskoho do Nimechchyny v veresni 1918 r.» [P. Skoropadsky's visit to Germany in September 1918.] [Електронний ресурс]. – Retrieved from <http://incognita.day.kyiv.ua/vizit-skoropadskogo-do-nimechchini-v-veresni-1918-r.html>. [in Ukrainian].
6. Matyash I. (2019). *Inozemni predstavництва v Ukraïni (1917–1919 rr.): derzhavna misiya ta povsyakdennist'.* [Foreign missions in Ukraine (1917–1919): State mission and everyday life.]. Kyiv : Institut istorii NAN Ukrainy. [in Ukrainian].
7. Matviienko V. (2002). *Ukrainska dyplomatiia 1917–1921: na terenakh postimperskoi Rosii.* [Ukrainian diplomacy 1917–1921: in the territory of post-imperial Russia]. Kyiv : VPTs «Kyivskiyi universytet». [in Ukrainian].
8. Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrainy. «Istoriia ta tradytsii zovnishnopolitychnoi sluzhby Ukrainy». [History and traditions of the foreign service of Ukraine] [Електронний ресурс]. – Retrieved from <https://mfa.gov.ua/ua/about-mfa/history>. [in Ukrainian].
9. Polonska-Vasylenko N. (1995). *Istoriia Ukrainy: U 2 t. T. 2. Vid seredyny XVII stolittia do 1923 roku.* [History of Ukraine: In 2 vols. 2. From the middle of the seventeenth century to 1923]. Kyiv : Lybid. [in Ukrainian].
10. Rublov O. S., & Reient O. P. (1999). *Ukraina kriz viky.* [Ukraine through the ages.]. V. Smolii (Ed.). Kyiv: Institut istorii NAN Ukrainy, Alternatyvy. [in Ukrainian].
11. Soloviova V. (2006). *Dyplomatychna diialnist Ukrainskoi derzhavy u krainakh Chetvirnogo soiuzu.* [Diplomatic activity of the Ukrainian state in the countries of the Fourth Union]. *Istorychnyi zhurnal – Historical journal*, 3, 61–73. [in Ukrainian].
12. V'yatrovich V. (2019). *100 rokiv borot'bi: Ukraïns'ka revolyuciya, 1917–1921.* [100 Years of Struggle: The Ukrainian Revolution, 1917–1921]. Kyiv : Ukr. in-t nac. pam'yati. [in Ukrainian].

Nataliia TRIFONOVA,
 Museum activities organization specialist
 National Conservation Area “St. Sophia of Kyiv”,
 Kyiv, Ukraine,
 e-mail: nataliyatrifonova615@gmail.com

THE UKRAINIAN PEOPLE'S REPUBLIC AND THE PROBLEM OF ITS RECOGNITION

The article deals with the period of diplomatic activity of the Ukrainian People's Republic. January 22, 1918 (January 9), the Central Rada issued its IV Universal, according to which the UNR was proclaimed as "an independent free sovereign state of the Ukrainian people." Exactly from that historical moment one further state, that fought heroically for its independence from ancient times, appeared on the map of the postwar world. The proclamation of independence took place during a very difficult time—during the civil war and the establishment of the Bolshevik's power. An economic, political and cultural life had to be adjusted from zero. In such circumstances, the priority was to achieve international recognition. Signing of the peace treaty between the Ukrainian People's Republic on the one hand, and the states of the Fourth Union (Germany, Austria-Hungary, Bulgaria, Turkey) on the other, on February 9, 1918 in Brest (otherwise Brest-Litovsk) played the main role in the process. During 1917–1921 a network of diplomatic and consular institutions of Ukraine was established and operated. After 1920, the international community was forced to recognize the USSR government. Ukraine lost the opportunity to formulate and implement its own foreign policy for many years. The purpose of the article is to show that, despite the difficult external and internal situation, the Ukrainian People's Republic was at that time a fully-fledged subject of international relations on the world map.

Key words: Ukrainian People's Republic; Brest Treaty; diplomatic activity; Ukrainian diplomacy; Paris Peace Conference; Warsaw Agreement; international relations.

Рецензенти: *Котляр Ю., д-р іст. наук, професор;
 Гайдай О., к-р іст. наук, доцент.*